

Başvuru Numarası : 2025/497
Toplantı Tarihi/Sayısı : 27.06.2025/62
Karar Numarası : 2025/422
Başvuran : E.Ş.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Yozgat 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, bulunduğu ceza infaz kurumunda kargo ile gelen bazı eşyaların kabul edilmediği, kantinde belli marka eşyaların yüksek fiyattan satışa sunulduğu iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu ceza infaz kurumu kantininde bulunan battaniyelerin kalitesiz olduğunu ve yüksek fiyattan satıldığını,

b. Mahpusların kargo yoluyla gelen eşyalarının sıkı bir denetimden geçtiğini, kargo ile gelen battaniyelerin kendilerine teslim edilmediğini,

c. Belirli bir battaniye markasının alınmasına yönelik bir zorlama olduğunu, söz konusu markanın ürünlerinin yeterli sayıda arzı sağlanmadığından talep sahiplerinin zorlandığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Yozgat 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in 15'inci maddesi ve Kurumun 17/8/2021 tarihli İdare ve Gözlem Kurulu Kararı gereğince kuruma gelen her mahpusa mevsim şartları doğrultusunda belli bir sayıda battaniye verildiğini,

b. Mahpusların satın almak istemesi durumunda kurum kantininden ek battaniye satışı yapıldığını,

c. Battaniye temininin konsinye satış sistemi aracılığıyla sağlandığını,

ç. Kurum kantinindeki ürünlerin sayısının azalması durumunda mağduriyete sebep olmamak için yeterli sayı belirlenerek üretim yapan ilgili ceza infaz kurumları ile önceden iletişime geçilerek ürün tedarikinin sağlandığını,

d. Konsinye satış sisteminde bulunan ürünlerin fiyatlarının Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu satış sisteminde sabit olduğunu ve tüm mahpuslar için aynı satış fiyatının geçerli olduğunu belirtmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından kanuni süresi içinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir: "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli Kabul Edilmezlik Kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre; "(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Başvuran tarafından bulunduğu ceza infaz kurumunda kargo ile gelen bazı eşyaların kabul edilmediği, kantinde belli marka eşyaların yüksek fiyattan satışa sunulduğu iddia edilmektedir.

13. 29/12/2004 tarihli ve 5725 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Oda ve*

eklentilerinde bulundurulabilecek kişisel eşyalar" başlıklı 35'inci maddesi şöyledir: "*Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin oda ve eklentilerinde bulundurulabilecekleri veya bulunduramayacakları kişisel eşya, gıda, tıbbî malzeme ve diğer ihtiyaç maddeleri yönetmelikle düzenlenir.*"

14. 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "*Bulundurulabilecek hayvanlar ile diğer eşyalar*" başlıklı 15'inci maddesinin 4'üncü fıkrası şöyledir: "*Hükümlüler, kendilerine idare tarafından verilen nevresim takımı ve battaniye dışında, kantinden temin edilmek şartıyla bir adet nevresim takımı ve iklim koşulları değerlendirilerek idarenin uygun göreceği sayıda battaniye bulundurabilir.*"

15. Muhatap Kurumun İdare ve Gözlem Kurulunun 17/8/2021 tarihli kararının içeriği şöyledir: "*Kişisel temizlik ve bakım ihtiyacı gereği idare tarafından verilen nevresim haricinde kendisinin kantinden temin edeceği 1 (bir) adet nevresim takımı alabileceği, toplam nevresim sayısının en fazla 2 (iki) adet olarak sınırlandırılacağı, yine Kurumumuzun bulunduğu iklim ve hava koşulları gereğince hükümlü ve tutuklulara 1 (bir) adet Kurum tarafından battaniye verileceği, kış aylarında hükümlülerin yine kantinden temin etmek koşuluyla 1 (bir) adet battaniye alabileceği (kış mevsimlerinde olmak koşuluyla), hükümlü ve tutuklulara en fazla 2 (iki) adet battaniye verileceği kış mevsimi çıkması durumunda hükümlü ve tutuklularda bulunan battaniye sayısının maksimum 1 (bir) adet olacağı...*"

16. Bir kötü muamele iddiasının varlığından bahsedebilmek ve inceleme altına alabilmek için uygun delillerin, aksi ispat edilemeyen karinelerin, her türlü şüpheden uzak ve makul kanıtların varlığı gereklidir. (Anayasa Mahkemesi, *Cezmi Demir ve Diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, para. 90-95)

17. Muhatap Kurum tarafından gönderilen bilgi ve belgelerin incelenmesinden; Kuruma gelen her mahpusa mevsim şartları doğrultusunda belli bir sayıda battaniye verildiği, mahpusların satın almak istemesi durumunda kurum kantininden battaniye satışı yapıldığı, battaniye temininin konsinye satış sistemi aracılığıyla sağlandığı, kurum kantinindeki ürünlerin sayısının azalması durumunda mağduriyete sebep olmamak için yeterli derecede bir sayının belirlenmesi suretiyle üretim yapan ilgili ceza infaz kurumları ile önceden iletişime geçilerek ürün tedarikinin sağlandığı, konsinye satış sisteminde bulunan ürünlerin fiyatlarının Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu satış sisteminde sabit olduğu ve tüm mahpuslar için aynı satış fiyatının geçerli olduğu, kargo ile gelen battaniyelerin Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik hükümleri gereği başvurana teslim edilemeyeceği, zira İdare tarafından başvurana ilk girişte battaniye verildiği, başvuranın ek olarak battaniye almak istemesi halinde Yönetmelik gereği Kurum kantininden temin etmesi gerektiği anlaşıldığından, başvuru dilekçesinde yer alan kantinde battaniyelerin yüksek fiyattan satılarak mağduriyete sebep olduğu ve kargo yoluyla gelen battaniyenin verilmediği iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi kapsamında başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

27/6/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye